

Na zajęciach historii uczniowie XII Liceum Ogólnokształcącego korzystają z podręcznika:

Paweł Klint. Zrozumieć przeszłość 2. Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum, Zakres rozszerzony, Nowa Era, Warszawa 2020 (nr dopuszczenia 1019/2/2020).

Zakres treści i kryteria oceniania oparte są na programie nauczania:

Robert Śniegocki, Zrozumieć przeszłość. Program nauczania historii w zakresie rozszerzonym dla liceum ogólnokształcącego i technikum, Nowa Era 2019.

Treści nauczania w klasie drugiej.

I. Odkrycia geograficzne i europejski kolonializm doby nowożytnej. Uczeń:

- 1) charakteryzuje przyczyny i przebieg wypraw odkrywczych;
- 2) opisuje udział poszczególnych państw europejskich w podziale Nowego Świata w XVI–XVIII w.;
- 3) wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na społeczeństwo, gospodarkę i kulturę Europy oraz obszarów pozaeuropejskich.
- 4) charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie;
- 5) przedstawia proces rozrostu posiadłości kolonialnych państw europejskich w XVI–XVIII w.

II. Czasy renesansu. Uczeń:

- 1) wyjaśnia główne prądy ideowe epoki;
- 2) rozpoznaje dokonania twórców renesansowych w dziedzinie kultury;
- 3) charakteryzuje sztukę renesansową;
- 4) analizuje i interpretuje teksty obrazujące myśl filozoficzną i polityczną doby renesansu.

III. Reformacja i jej skutki. Uczeń:

- 1) wyjaśnia religijne, polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując jej główne nurty i postaci;
- 2) wyjaśnia rolę soboru trydenckiego i opisuje różne aspekty reformy Kościoła katolickiego;
- 3) opisuje mapę polityczną i wyznaniową Europy w XVI w.;
- 4) porównuje najważniejsze wyznania protestanckie;
- 5) przedstawia i ocenia kontrreformacyjne działania Kościoła katolickiego;
- 6) wyjaśnia wpływ reformacji i kontrreformacji na kulturę;
- 7) charakteryzuje najważniejsze wojny religijne.

IV. Europa w XVI–XVII w. Uczeń:

- 1) przedstawia drogę do nowego modelu monarchii europejskich w epoce nowożytnej, z uwzględnieniem charakterystyki i oceny absolutyzmu francuskiego;
- 2) charakteryzuje konflikty polityczne w Europie, z uwzględnieniem ekspansji tureckiej i charakteru wojny trzydziestoletniej;
- 3) wyjaśnia genezę i opisuje następstwa rewolucji angielskich;
- 4) opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w.;
- 5) opisuje proces kształtowania się państwa moskiewskiego/rosyjskiego w XVI–XVII w.;
- 6) porównuje ewolucję ustroju Francji i Anglii w XVII w.;
- 7) charakteryzuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w.;
- 8) charakteryzuje sztukę barokową.

V. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń:

- 1) opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje jego stosunki z sąsiadami w XVI w.;
- 2) wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce i ocenia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej;
- 3) omawia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego (gospodarka folwaczno-pańszczyźniana) na tle europejskim;
- 4) przedstawia sytuację wyznaniową na ziemiach państwa polsko-litewskiego w XVI w.;
- 5) ocenia rozwiązanie problemu państw zakonnych w Prusach i Inflantach;
- 6) charakteryzuje ruch egzekucyjny szlachty (wskazując przedstawicieli) i ocenia jego znaczenie dla rozwoju parlamentaryzmu w państwie polskoliteńskim;

- 7) charakteryzuje stosunki wewnętrzne w Koronie i na Litwie, uwzględniając rozwarstwienie stanu szlacheckiego;
- 8) charakteryzuje główne nurty reformacji w państwie polskoliteńskim;
- 9) ocenia sytuację gospodarczą państwa ostatnich Jagiellonów.

VI. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń:

- 1) wyjaśnia przyczyny, okoliczności i następstwa zawarcia unii realnej pomiędzy Koroną a Litwą;
- 2) charakteryzuje ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów w świetle postanowień unii lubelskiej;
- 3) opisuje strukturę terytorialną i ludnościową Rzeczypospolitej Obojga Narodów;
- 4) wyjaśnia prawne i kulturowe podstawy tolerancji religijnej na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w.;
- 5) ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie;
- 6) charakteryzuje działania kontrreformacyjne ze strony Kościoła katolickiego i władz państwowych.

VII. Pierwsze wolne elekcje i ich następstwa. Uczeń:

- 1) opisuje okoliczności, zasady, przebieg i następstwa pierwszych wolnych elekcji;
- 2) charakteryzuje działania Stefana Batorego w zakresie polityki wewnętrznej i zagranicznej;
- 3) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów państwa polsko-litewskiego w XVI w. z wydarzeniami europejskimi;
- 4) ocenia polityczną rolę wybitnych postaci okresu pierwszych wolnych elekcji;
- 5) charakteryzuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej na początku panowania Zygmunta III Wazy.

VIII. Renesans w Polsce. Uczeń:

- 1) ocenia dorobek polskiej myśli politycznej doby renesansu;
- 2) rozpoznaje dokonania twórców polskiego odrodzenia w dziedzinie kultury;
- 3) analizuje i interpretuje fragmenty dzieł pisarzy politycznych polskiego odrodzenia;
- 4) ocenia wpływ reformacji i kontrreformacji na rozwój kultury w Rzeczypospolitej Obojga Narodów;
- 5) charakteryzuje związki renesansu polskiego z europejskim.

IX. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Uczeń:

- 1) omawia konflikty wewnętrzne i zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów;
- 2) opisuje sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach 1669–1696;
- 3) ocenia znaczenie bitwy pod Wiedniem dla losów Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europy;
- 4) charakteryzuje zmiany granic Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.;
- 5) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europy i świata w XVII w.;
- 6) wyjaśnia wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania XVII-wiecznych konfliktów Rzeczypospolitej Obojga Narodów;
- 7) przedstawia przebieg wojen toczonych przez Rzeczpospolitą Obojga Narodów w XVII w., z uwzględnieniem roli wybitnych dowódców i polityków, w tym: Stanisława Żółkiewskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Stefana Czarnieckiego, Jana III Sobieskiego.

X. Ustrój, społeczeństwo i kultura Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Uczeń:

- 1) opisuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów, uwzględniając wpływy obce, *liberum veto* i rokosze;
- 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.;
- 3) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim w XVII w.;
- 4) rozpoznaje dokonania twórców epoki baroku powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów;
- 5) charakteryzuje udział poszczególnych stanów w życiu gospodarczym Rzeczypospolitej Obojga Narodów;
- 6) opisuje i ocenia projekty wzmocnienia władzy królewskiej w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, w tym: Piotra Skargi, Jana Kazimierza;
- 7) charakteryzuje cechy sztuki barokowej i opisuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia szlachty w Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

XI. Europa w dobie oświecenia. Uczeń:

- 1) charakteryzuje postęp techniczny i przemiany kapitalistyczne w Europie Zachodniej;
- 2) wyjaśnia główne idee oświecenia i rozpoznaje dokonania epoki w dziedzinie kultury;
- 3) charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładach państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą Obojga Narodów;
- 4) charakteryzuje proces modernizacji Rosji w XVIII w. i rosyjską ideę imperium;
- 5) opisuje rozwój parlamentaryzmu i rewolucję przemysłową w Anglii;
- 6) analizuje i interpretuje fragmenty tekstów myślicieli oświeceniowych;
- 7) charakteryzuje sztukę klasycystyczną;

8) charakteryzuje najważniejsze konflikty polityczne w Europie i na świecie w XVIII w.

XII. Rewolucje XVIII w. Uczeń:

- 1) wyjaśnia genezę i charakteryzuje następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość;
- 2) charakteryzuje ustrój Stanów Zjednoczonych w świetle założeń konstytucji amerykańskiej;
- 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki rewolucji francuskiej;
- 4) ocenia znaczenie rewolucji amerykańskiej i francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej;
- 5) przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych;
- 6) ocenia rolę przywódców rewolucji amerykańskiej i francuskiej;
- 7) charakteryzuje etapy rewolucji francuskiej i wyjaśnia specyfikę okresu jakobińskiego;
- 8) ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Francji w dobie Dyktatoratu.

XIII. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Uczeń:

- 1) opisuje i ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich;
- 2) charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej, wskazując przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego;
- 3) przedstawia reformy z pierwszych lat panowania Stanisława Augusta;
- 4) wyjaśnia przyczyny i przedstawia zasięg terytorialny pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej;
- 5) wyjaśnia okoliczności zwołania Sejmu Wielkiego i przedstawia jego reformy, ze szczególnym uwzględnieniem postanowień Konstytucji 3 maja;
- 6) charakteryzuje i ocenia projekty naprawy Rzeczypospolitej w I poł.XVIII w., w tym: Stanisława Leszczyńskiego, Stanisława Konarskiego;
- 7) ocenia znaczenie polsko-saskiej unii personalnej i rolę panujących;
- 8) wyjaśnia znaczenie konfederacji barskiej;
- 9) charakteryzuje położenie międzynarodowe i sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej po pierwszym rozbiorze;
- 10) porównuje polskie rozwiązania konstytucyjne z amerykańskimi i francuskimi.

XIV. Upadek Rzeczypospolitej (wojna z Rosją i powstanie kościuszkowskie). Uczeń:

- 1) wyjaśnia wpływ konfederacji targowickiej na wybuch wojny z Rosją;
- 2) charakteryzuje przebieg powstania kościuszkowskiego, z uwzględnieniem roli jego przywódców;
- 3) opisuje zasięg terytorialny drugiego i trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej;
- 4) przedstawia przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.;
- 5) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Rzeczypospolitej w XVIII w. z wydarzeniami w Europie i na świecie;
- 6) przedstawia przebieg wojny w obronie Konstytucji 3 maja, z uwzględnieniem roli dowódców;
- 7) ocenia postać Tadeusza Kościuszki jako pierwszego polskiego nowożytnego bohatera narodowego;
- 8) porównuje politykę państw zaborczych na zagarniętych ziemiach Rzeczypospolitej;
- 9) charakteryzuje wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.

XV. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej. Uczeń:

- 1) rozpoznaje dokonania przedstawicieli polskiego oświecenia w dziedzinie kultury;
- 2) rozpoznaje i charakteryzuje najważniejsze zabytki architektury i sztuki doby oświecenia w Polsce;
- 3) omawia rolę instytucji oświeceniowych (Komisja Edukacji Narodowej, Biblioteka Załuskich, teatr, czasopiśmiennictwo);
- 4) wyjaśnia związki oświecenia polskiego z europejskim;
- 5) omawia i ocenia dorobek piśmiennictwa oświeceniowego w służbie Rzeczypospolitej (Hugo Kołłątaja, Stanisława Staszica);
- 6) omawia rolę Stanisława Augusta jako mecenasa sztuki.

XVI. Epoka napoleońska. Uczeń:

- 1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie;
- 2) przedstawia sukcesy i porażki wewnętrznej polityki Napoleona;
- 3) przedstawia przykłady zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona, z uwzględnieniem Legionów Polskich we Włoszech;
- 4) charakteryzuje genezę, ustrój i dzieje Księstwa Warszawskiego;
- 5) ocenia znaczenie epoki napoleońskiej dla losów Francji i Europy;
- 6) wyodrębnia etapy ekspansji Francji i omawia proces tworzenia kolejnych antynapoleońskich koalicji;
- 7) przedstawia przebieg wojny 1809 r. na ziemiach polskich;
- 8) ocenia postać księcia Józefa Poniatowskiego;
- 9) ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej.

Formy pozyskiwania informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych uczniów

I. Informację o poziomie opanowania materiału i umiejętności budowy narracji historycznej uczący pozyskuje w formie:

- 1) **sprawdzian** (przygotowanie z większej partii materiału w formie pisemnej, waga oceny **3**); oceny pozytywne z tej formy są warunkiem koniecznym uzyskania oceny semestralnej i końcoworocznej dopuszczającej,
- 2) **kartkówka** (przygotowanie z krótkiej partii materiału w formie pisemnej, waga oceny **2**);
- 2) **odpowiedź ustna** (umiejętność budowy ustnej wypowiedzi, waga oceny **2**),

II. Informację o poziomie innych umiejętności przewidzianych podstawą programową uczący pozyskuje także w formie:

- 1) **zadanie domowe** (umiejętność formułowania samodzielnych wniosków i ocen, waga oceny **1**),
- 2) **ćwiczenia praktyczne** (umiejętność pracy z różnymi źródłami historycznymi, waga oceny **1**)

III. Informację o poziomie aktywności i zainteresowania przedmiotem, uczący pozyskuje w formie ocen:

- 1) **referaty, prezentacje** (umiejętność pozyskiwania informacji z różnych źródeł, hierarchizowania ich i publicznej prezentacji, waga oceny **1**),
- 2) **aktywność na lekcji** (rozmowy, krótkie dyskusje, waga oceny **1**),
- 3) **aktywność pozalekcyjna** (udział w konkursach, olimpiadach, realizacji projektów, waga oceny **2**), aktywność jest warunkiem koniecznym uzyskania oceny semestralnej i końcoworocznej celującej.

Kryteria ocen

I. Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który:

- 1) nie opanował materiału określonego w podstawie programowej i wykazuje luki w wiadomościach trudne do uzupełnienia,
- 2) nie potrafi zbudować żadnej narracji historycznej,
- 3) nie rozumie i nie potrafi wykonać prostych zadań,
- 4) nie bierze aktywnego udziału w zajęciach, odznacza się brakiem chęci do nauki.

II. Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- 1) wykazuje spore luki w wiadomościach objętych programem, ale jest w stanie je uzupełnić,
- 2) buduje krótką narrację historyczną;
- 3) odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisanym,
- 4) nie bierze aktywnego udziału w zajęciach lekcyjnych.

III. Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- 1) wykazuje przeciętne opanowanie materiału przewidzianego programem, wiedza jest wyrywkowa i fragmentaryczna,
- 2) buduje krótką narrację historyczną, selekcionuje podstawowe fakty, ale słabo łączy wydarzenia w ciągi przyczynowo-skutkowe,
- 3) poprawnie wykonuje zadania, samodzielnie interpretuje łatwe źródła,
- 4) jest mało aktywny podczas zajęć lekcyjnych.

IV. Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- 1) ma niewielkie braki w zakresie wiedzy, ale poprawnie umiejscawia w czasie i przestrzeni wydarzenia i procesy historyczne,
- 2) dokonuje wszechstronnej rekonstrukcji genezy, mechanizmów przebiegu oraz konsekwencji wybranego zjawiska historycznego,
- 3) poprawnie rozwiązuje zadania, analizuje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach, przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji,
- 4) jest aktywny podczas zajęć lekcyjnych.

V. Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- 1) opanował wiadomości i umiejętności objęte podstawą programową, wykazuje zainteresowanie przedmiotem,
- 2) buduje dojrzałą narrację historyczną opartą na gruntownej wiedzy i łączeniu wydarzeń w logiczny ciąg przyczynowo-skutkowy, samodzielnie ocenia postacie, wydarzenia i procesy,

- 3) wykorzystuje różne źródła wiedzy, interpretuje trudne źródła historyczne,
- 4) jest aktywny podczas zajęć lekcyjnych, uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach i olimpiadach.

VI. Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- 1) ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową; zna literaturę historyczną, potrafi zastosować wiedzę w różnych sytuacjach problemowych,
- 2) buduje złożoną i problemową narrację historyczną, zauważa rozmaite interpretacje wydarzeń i procesów historycznych,
- 3) doskonale interpretuje źródła historyczne, z wykorzystaniem kontekstu epoki,
- 4) jest aktywny podczas zajęć lekcyjnych, uczestniczy z sukcesami w szkolnych i pozaszkolnych konkursach i olimpiadach.